

OBJAŚNIENIA WSKAZÓWEK DO PROJEKTU BUDŻETU MIASTA STARACHOWICE NA ROK 2003

Wprowadzenie

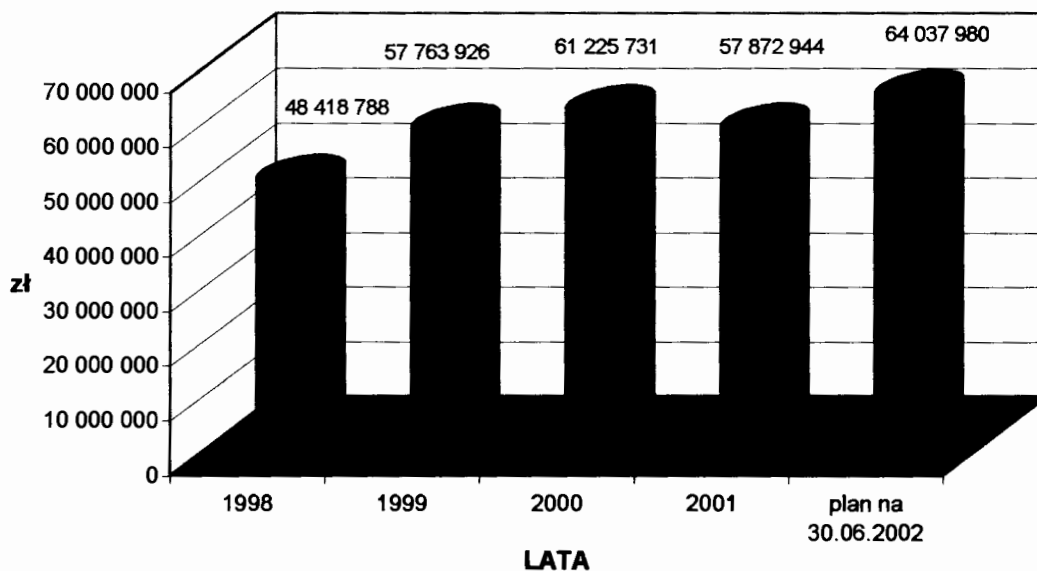
Przedkładane „Założenia do projektu budżetu gminy Starachowice na 2003 r.” zawierają analizy historycznych danych finansowych jak i prognozowanych trendów w kształtowaniu się budżetu gminy.

Założenia budżetu państwa na 2003 rok

W ramach prac na ustawą budżetową na rok 2003 rząd przyjął założenie, iż wydatki budżetu państwa wzrosną w oparciu o formułę 3% wzrost cen powiększony o 1 punkt procentowy. Należy liczyć się z ewentualnymi zmianami co do założeń wzrostu wydatków budżetu państwa.

Dochody budżetowe gminy Starachowice

Przeprowadzone analizy wynika, że dochody Miasta Starachowice wykazują tendencję do stabilizowania się. W związku ze spadającą inflacją należy się liczyć, iż dochody w najbliższych latach będą kształtowały się na poziomie około 60-65 mln zł.

Rys. 1.1. Dochody Miasta Starachowice w latach 1998-2001

Procentowa analiza przyrostu dochodów budżetowych wykazała, iż w latach 1998, 2000 i 2001 wpływy te zmniejszyły się. Sytuacja ta wynika z zróżnicowanych wpływów z tyt. sprzedaży majątku gminy.

W przedstawionym sprawozdaniu z wykonania dochodów za I półrocze 2002 roku Wydział Gospodarki Nieruchomościami prognozuje, iż dochody gminy z tyt. sprzedaży mienia w 2002 roku będą mniejsze od planowanych o kwotę ok. 4.000.000 zł, co przełoży się na zmniejszenie ogólnej kwoty dochodów. Przewiduje się, iż dochody gminy ogółem na koniec roku wyniosą około 60 mln.

Wylączając z dochodów ogółem roku 2002 dochody z tytułu sprzedaży mienia oraz kwoty dotacji na zadania inwestycyjne możemy uzyskać tzw. „dochody ogółem netto” czyli kwotę 55.937.980 zł, powiększając tę kwotę o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług założony do budżetu państwa uzyskujemy dochody ogółem netto na 2003 rok w wysokości:

- dla 4% kwotę 58.175.499 zł
- dla 3,7% kwotę 58.007.685 zł

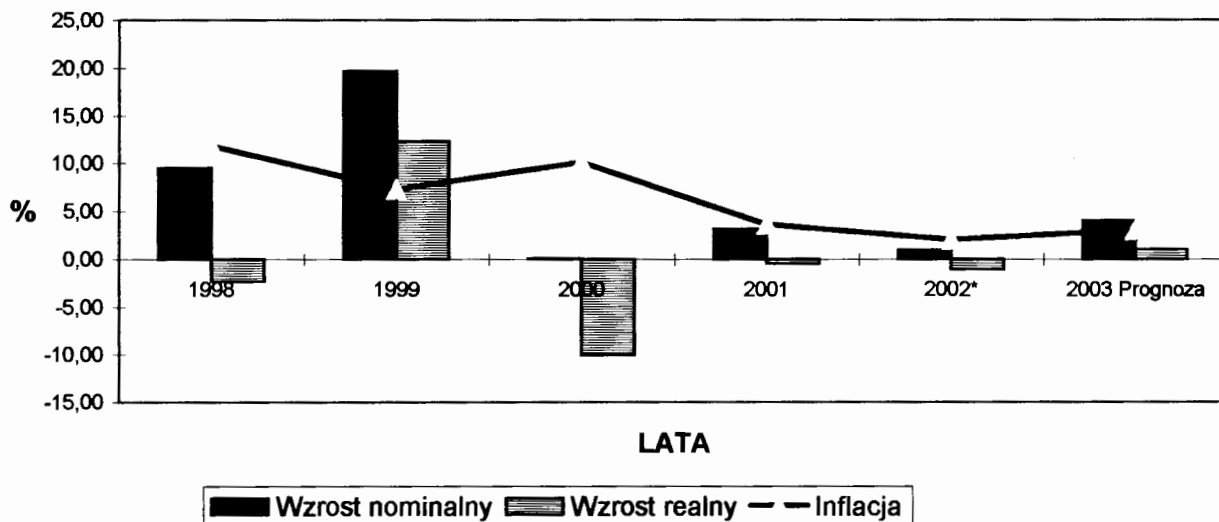
Poniżej przedstawiono kształtowanie się tzw. „dochodów ogółem netto” w analizowanym okresie.

Tabl. 1. Procentowe wskaźnik wzrostu tzw. „dochodów ogółem netto” w latach 1998-2003

	1998	1999	2000	2001	2002*	2003 Prognoza
Dochody ogółem netto	44 899 801	53 709 293	53 747 700	55 422 022	55 937 980	58 175 499
Wzrost nominalny	9,45	19,62	0,07	3,12	0,93	4
Inflacja	11,8	7,3	10,1	3,6	2	3
Wzrost realny	-2,35	12,32	-10,03	-0,48	-1,07	1

* Kwota planu na I półrocze 2002

Analiza danych zamieszczonych powyżej wskazuje, iż dochody miasta realnie obniżają się, nie wyklucza się iż ta tendencja będzie kontynuowana w roku 2003. W związku z tym prognozowana kwota dochodów może być na poziomie roku 2002 lub niższa.

Rys. 2. Kształtowanie się procentowego wskaźnika wzrostu tzw. „Dochody ogółem netto” miasta Starachowice w latach 1998-2003

Zagrożenia w realizacji dochodów gminy:

1. Podstawowym dochodem własnym gminy Starachowice jest podatek od nieruchomości. Górne granice stawek od nieruchomości jakie gmina może pobierać jest określona przez Ministra Finansów i ulega corocznie podwyższeniu na następny rok podatkowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku, w którym stawki ulegają podwyższeniu, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Z analiz danych GUS wynika, iż górne stawki podatkowe na 2003 rok wzrosną o około 3%. W gminie Starachowice średni stosunek stawek podatkowych do max wynosi około 80-85%. Przy założeniu, że na 2003 rok Ministerstwo Finansów podniesie max stawki o 3%, a w gminie nie zostanie zmieniony w/w relacja należy się liczyć, iż prognostycznie założony 4% wzrost dochodów ogółem netto może nie być osiągnięty. Po uchwaleniu proponowanych przez Zarząd Miasta zasad stosowania ulg w podatkach od nieruchomości – prognoza może być aktualna.
2. Znaczącym dochodem budżetu gminy Starachowice są wpływy z tytułu udziału w podatkach budżetu państwa.

Tabl. 3. Wpływy z tytułu udziału w podatkach budżetu państwa gminy Starachowice

	1998	1999	2000	2001	2002 Plan na I półrocze	2003 Prognoza
Udział w podatkach budżetu państwa	9 155 978,00	11 098 724,00	11 318 636,00	10.071.798,00	10 310 215,00	10.310.215

Analiza wpływów z lat ubiegłych wskazuje na stabilizowanie się tychże dochodów. Należy się liczyć, iż w roku 2003 dochody z tego źródła mogą być na poziomie roku 2002 (Proponowane przez Rząd ulgi, odroczenia w podatku dochodowym dla przedsiębiorstw)

3. Kolejną pozycją dochodów budżetu miasta, która może w roku przyszłym nie wzrosnąć zgodnie z założeniami budżetowymi (4%) jest subwencja oświatowa. Jest to subwencja naliczana z uwzględnieniem ilości dzieci uczęszczających do szkół. W związku z wchodzeniem do szkół podstawowych niżej demograficznego należy się liczyć, iż subwencja ta będzie narastać w znacznie wolniejszym tempie niż wskaźnik 4%.
4. Narastające ubożenie społeczeństwa wiąże się ze zwiększonymi potrzebami wypłat dodatków mieszkaniowych. Budżet państwa dofinansowuje wydatki w kwocie określonej w ustawie budżetowej. W bieżącym roku podobnie jak w latach ubiegłych dotacje z budżetu

państwa zostały znacznie zmniejszone, co spowodowało konieczność sfinansowania różnicy z budżetu gminy, głównie kosztem inwestycji. Nie wyklucza się, iż podobna sytuacja powtórzy się w roku przyszłym.

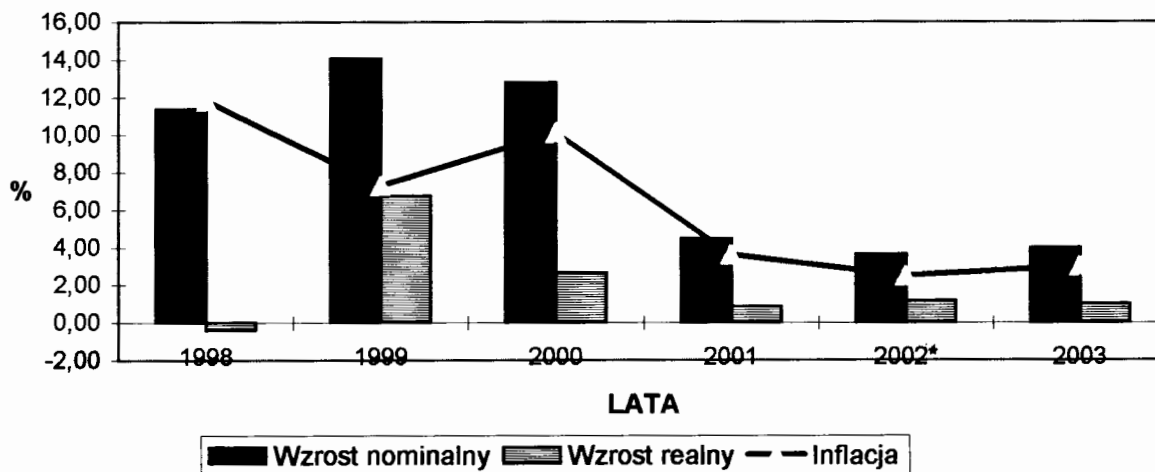
Wydatki budżetowe gminy Starachowice

Analiza wydatków bieżących miasta w latach 1998-2003 wykazała, iż ich wzrost jest wyższy od inflacji (patrz Tabl.4 i Rys. 3). Odnosząc kwoty wydatków bieżących do dochodów ogółem netto można stwierdzić, czy przyrost dochodów równa się przyrostowi wydatków (patrz Tabl. 5).

Tabl. 4 Wydatki bieżące miasta Starachowice w latach 1998-2003

L.p.		1998	1999	2000	2001	2002*	2003 P
1	Wydatki bieżące	43 147 162	49 210 700	55 486 626	57 962 431	60 080 059	62 483 261
2	Wzrost nominalny	11,39	14,05	12,75	4,46	3,65	4,00
3	Inflacja	11,8	7,3	10,1	3,6	2,5	3
4	Wzrost realny	-0,41	6,75	2,65	0,86	1,15	1,00

* Kwota planu na I półrocze 2002

Rys. 3. Kształtowanie się wydatków bieżących miasta Starachowice w latach 1998-2003

Tabl. 5. Różnica dochody ogółem netto wydatki bieżące w gminie Starachowice

	1998	1999	2000	2001	2002*	2003
Dochody ogółem netto	44 899 801,00	53 709 293,00	53 747 700,00	55 422 022,00	55 937 980,00	58 175 499,20
Wydatki bieżące	43 147 162,00	49 210 700,00	55 486 626,00	57 962 431,00	60 080 059,00	62 483 261,36
Różnica	1 752 639,00	4 498 593,00	-1 738 926,00	-2 540 409,00	-4 142 079,00	-4 307 762,16

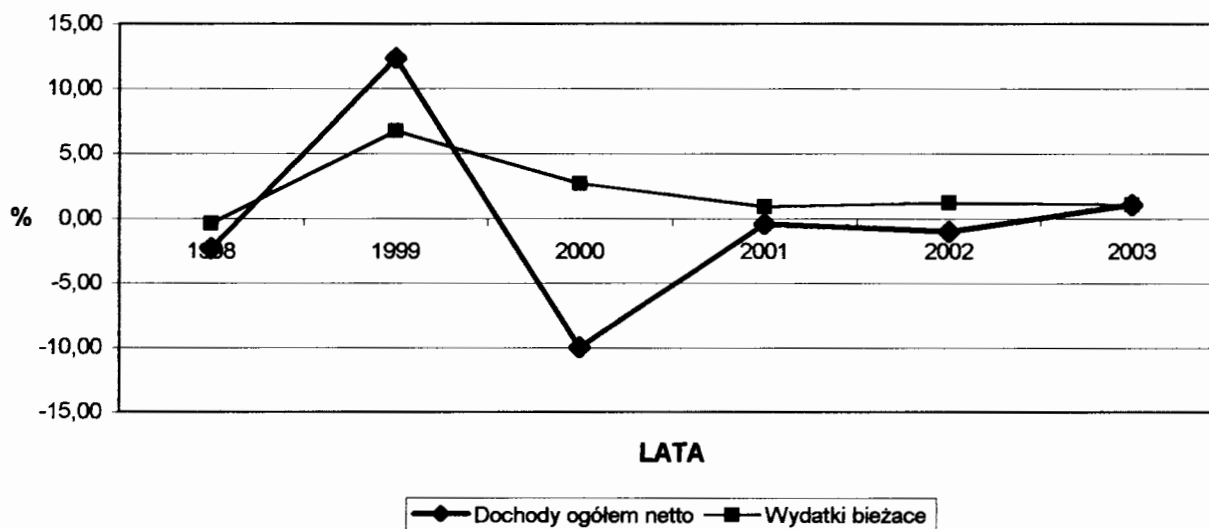
* Kwota planu na I półrocze 2002

Jak wynika z obliczeń przedstawionych w powyższej tabeli od roku 2000 gmina wydatkuje więcej niż osiąga dochodów (nie uwzględniając wpływów ze sprzedaży składników majątkowych). Można jednocześnie zauważyć, iż kwota ta rośnie z roku na rok. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami jest pokrywana – oprócz wpływów z majątku gminy wolnymi środkami z lat ubiegłych oraz kredytami (lata 2001, 2002). Konieczność pokrywania różnicy wiąże się z zmniejszeniem środków własnych przeznaczanych na wydatki inwestycyjne. Poniżej przedstawiona została procentowa różnica przyrostu dochodów ogółem netto i wydatków bieżących.

Tabl. 6 Realne procentowe przyrosty dochodów ogółem netto i wydatków bieżących

	1998	1999	2000	2001	2002*	2003 P
Dochody ogółem netto	-2,35	12,32	-10,03	-0,48	-1,07	1,00
Wydatki bieżące	-0,41	6,75	2,65	0,86	1,15	1,00

* Kwota planu na I półrocze 2002

Rys. 5. Kształtowanie się procentowych przyrostów dochodów ogółem netto i wydatków bieżących w gminie Starachowice

Zagrożenia w realizacji wydatków

1. W związku z informacją o zmniejszeniu planowanych wpływów z dochodów majątkowych występuje konieczność zaciągnięcia kredytu dla pokrycia zaplanowanych wydatków bieżących. Koszty obsługi tegoż kredytu obciążą wydatki lat przyszłych, co będzie powodować dalsze zwiększanie się wskaźnika zadłużenia gminy.
2. Należy się liczyć, iż brak restrukturyzacji wydatków roku 2003 i lat przyszłych będzie powodować zwiększanie się różnicy pomiędzy realnym przyrostem dochodów ogółem netto (czyli ich spadkiem), a realnym przyrostem wydatków bieżących (czyli ich wzrostem). Tendencja ta w latach przyszłych spowoduje problemy z płynnością finansową gminy.

3. Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych gminy były istotnym elementem struktury dochodów (patrz tabela 7) w latach ubiegłych

Tabl. 7. Udział wpływów z majątku w dochodach własnych gminy Starachowice

	1998	1999	2000	2001	2002*
Udział wpływów z majątku w dochodach własnych	14,71	13,62	24,58	9,18	23,88

* Kwota planu na I półrocze 2002

Należy wziąć pod uwagę, że atrakcyjne nieruchomości zostały sprzedane. W latach przyszłych wpływy ze sprzedaży składników majątkowych – nieruchomości nie będą tak znaczącym elementem zasilania budżetu gminy. O ile Rada Miejska wyrazi taką wolę – mogą pojawić się wpływy z prywatyzacji (lub częściowej prywatyzacji) spółek gminy.

4. W związku z problemami budżetu Państwa, należy się liczyć, że dotacje i subwencje dla gminy będą ograniczane.

Nadwyżka i deficyt budżetowy gminy Starachowice

Różnica pomiędzy wydatkami, a dochodami budżetowymi stanowi nadwyżkę lub deficyt budżetowy. Wielkości i źródła finansowania deficytu budżetowego przedstawiają poniższe tabele.

Tabl. 8. Kształtowanie się nadwyżki/deficytu budżetowego miasta Starachowice

L.p.		1998	1999	2000	2001	na 30.06.2002*
1	Dochody ogółem	48 418 788,00	57 763 926,00	61 225 731,00	57 911 913,00	64 037 980,00
2	Wydatki bieżące	42 851 529,00	49 068 516,00	55 119 398,00	56 051 661,00	57 959 015,00
3	Wolne środki brutto [1-2]	5 567 259,00	8 695 410,00	6 106 333,00	1 821 283,00	6 078 965,00
4	Koszt obsługi zadłużenia (odsetki)	295 633,00	142 184,00	367 228,00	1 910 770,00	2 209 988,00
5	Wolne środki netto [3-4]	5 271 626,00	8 553 226,00	5 739 105,00	-89 487,00	3 868 977,00
6	Wydatki majątkowe	8 487 146,00	8 162 749,00	12 571 719,00	7 695 566,00	10 252 543,00
7	Wynik [5-6]	-3 215 520,00	390 477,00	-6 832 614,00	-7 746 084,00	-6 383 566,00

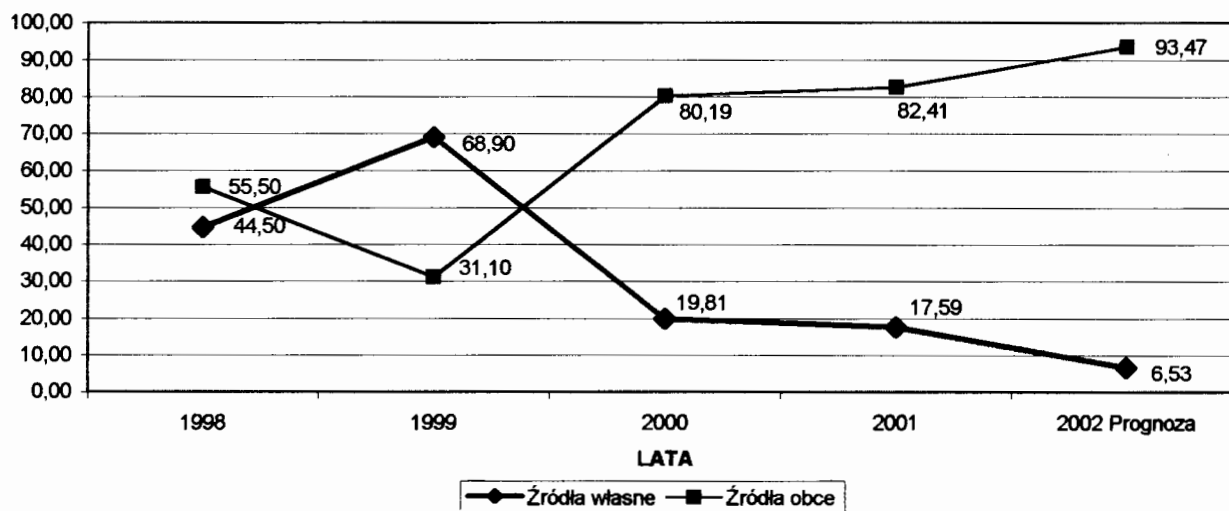
* W dochodach uwzględniono

Tabl. 9. Źródła finansowania niedoborów budżetowych

	1998	1999	2000	2001	na 30.06.2002*
Nadwyżka/deficyt	-3.215.520,00	390.477,00	-6.832.614,00	-7.746.084,00	-6.383.566,00
Wolne środki z lat poprzednich	2 312 292,00	1 388 405,00	1 856 370,00	1 717 726,00	904.394,00
Kredyty bankowe	2 758 655,00		0,00	1 700 000,00	4.500.000,00
Pożyczki	80 000,00	503 000,00	512 900,00	544 000,00	1.192.000,00
Pożyczki ZEC	44 688,00	123 741,00		56 195,00	
Emisja dłużnych papierów wartościowych			7 000 000,00	5 750 000,00	7 250 000,00
Splata kredytów	-453 116,00	-440 760,00	-516 249,00	-1 013 648,00	-2.375.588,00
Splata pożyczek	-128 250,00	-108 493,00	-302 681,00	-103 795,00	-587 240,00
Nadwyżka/deficyt na koniec roku	1 398 749,00	1 856 370,00	1 717 726,00	904.394,00	3.500.000,00

Analiza wpływów i wydatków w latach 1998-2001 wykazała, iż wydatki budżetowe przewyższały dochody, z wyjątkiem roku 1999 w którym zanotowano nadwyżkę w wysokości 390.477 zł. Znacznie większa dynamika przyrostu wydatków niż dochodów wiązała się z znacznymi wydatkami inwestycyjnymi zwłaszcza w latach 2000-2001. Źródłami pokrycia deficytu budżetowego w badanym okresie były: nadwyżki budżetowe z lat poprzednich, pożyczki z WFOŚiGW oraz emisja obligacji. W pozycji inne były to pożyczki ZECu, który przekazywał środki gminie na inwestycje związane z modernizacjami sieci ciepłych które dotyczyły majątku gminy. Na poniższym wykresie przedstawiony jest procentowy udział poszczególnych źródeł z których gmina finansowała deficyt budżetowy.

W roku 1999, czyli roku nadwyżki budżetowej na wykresie przedstawiono źródła finansowania inwestycji.

Rys. 7. Struktura finansowania deficytu z podziałem na źródła obce i własne

Kształtowanie się deficytu budżetowego w roku 2003

Dla celów analizy, a zarazem dla zobrazowania możliwych trendów rozwoju sytuacji budżetu gminy Starachowice w 2003 roku zostały opracowane trzy warianty kształtowania się dochodów i wydatków budżetowych miasta.

Wariant I

Założenia:

1. Wzrost dochodów ogółem netto (czyli bez dochodów z majątku i dotacji inwestycyjnych) nie niższy niż 4 %
2. Wzrost wydatków bieżących nie wyższy niż 4%
3. Spłata prognozowanego kredytu z roku 2002 w wysokości 2.000.000 zł.
4. Spłata rat kapitałowych zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów, pożyczek w wysokości 1.104.161 zł

Tabl. W1. Sytuacja finansowa gminy Starachowice w przypadku realizacji wariantu I

Lp.	Wyszczególnienie	Kwoty
1	Dochody ogółem netto	58 175 499
2	Wydatki bieżące	62 483 261
3	Wynik [1-2]	-4 307 762
4	Koszt spłaty kredytu 2.000.000 zł	2 000 000
5	Odsetki od kredytu 2.000.000 zł (średnie opr. 9%)	90 000
6	Raty kapitałowe kredytów i pożyczek lat ubiegłych	1 104 161
Nadwyżka/Deficyt [3-4-5-6]		-7.501.923

Wariant II

Założenia:

1. Wzrost dochodów ogółem netto (czyli bez dochodów z majątku i dotacji inwestycyjnych) nie niższy niż 4 %
2. Wzrost wydatków bieżących nie wyższy niż 2%
3. Spłata planowanego kredytu z roku 2002 w wysokości 2.000.000 zł.
4. Spłata rat kapitałowych zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów, pożyczek w wysokości 1.104.161 zł

Tabl. W2. Sytuacja finansowa gminy Starachowice w przypadku realizacji wariantu II

Lp.	Wyszczególnienie	Kwoty
1	Dochody ogółem netto	58 175 499
2	Wydatki bieżące	61.281.600
3	Wynik [1-2]	-3.106.161
4	Koszt spłaty kredytu 2.000.000 zł	2 000 000
5	Odsetki od kredytu 2.000.000 zł (średnie opr. 9%)	90 000
6	Raty kapitałowe kredytów i pożyczek lat ubiegłych	1 104 161
Nadwyżka/Deficyt [3-4-5-6]		-6.300.000

Wariant III

Założenia:

1. Brak wzrostu dochodów ogółem netto (czyli bez dochodów z majątku i dotacji inwestycyjnych) - dochody na poziomie roku 2002 lub nieznacznie wyższe - 1%
2. Wzrost wydatków bieżących nie wyższy niż 4%
3. Spłata planowanego kredytu z roku 2002 w wysokości 2.000.000 zł.
4. Spłata rat kapitałowych zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów, pożyczek w wysokości 1.104.161 zł

Tabl. W2. Sytuacja finansowa gminy Starachowice w przypadku realizacji wariantu III

Lp.	Wyszczególnienie	Kwoty
1	Dochody ogółem netto	56 497 360
2	Wydatki bieżące	62 483 261
3	Wynik [1-2]	-5 985 901
4	Koszt spłaty kredytu 2.000.000 zł	2 000 000
5	Odsetki od kredytu 2.000.000 zł (średnie opr. 9%)	90 000
6	Raty kapitałowe kredytów i pożyczek lat ubiegłych	1 104 161
Nadwyżka/Deficyt [3-4-5-6]		-9.180.062

PRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU MIASTA

Sylwester Kwiecień

SKARBNIK MIASTA
Główny Księgowy Budżetu

Halina Łyzwińska